

AASTA KOOLI KONKURSS: MEIE SUURIM VÕIT ON ÜHTEHOIDEV KOGUKOND

Mõte tänavusel „Aasta kooli“ konkursil osaleda tekkis üsna ootamatult. Varasema kogemuse põhjal tundus see konkurss pigem kogukonna suuruse mõõdupuuna, sest tulemused selgusid valdavalt rahvahääletuse kaudu. Sel aastal oli aga esmakordselt hindamise kaasatud žürii ning koolidel paluti esitada põhjalik eneseanalüüs. Kuna just analüüsivorm meid kõnetas ja väljakutset pakkus, otsustasimegi oma kooliga osaleda.

Meie peamiseks eesmärgiks oli saada tagasisidet tehtud tööle ning eelkõige soovisime tutvustada Kaarli Kooli olemust, väärtusi ja vaimu ka laiemale üldsusele.

See teekond pakkus meile palju rõõmu. Oli ilus näha, kuidas meie kogukond kogu protsessi vältel kokku hoidis ja seeläbi veelgi ühtsemaks kasvas. Analüüsi kirjutamisse panustas suur hulk meie õpetajatest ning hääletamisest võtsid aktiivselt osa nii õpilased, lapsevanemad, õpetajad, vilistlased kui ka kooli sõbrad ja toetajad.

Kuigi meie eesmärk ei olnud algusest peale ilmtingimata võit, oli lausa konkursi finaali jõudmine meile suur tunnustus. Lõppsirgel sai küll määravaks otsese kogukonna ja fännkonna suurus, ent sellegipoolest tunneme, et oleme igal juhul võitnud. Oleme saanud väärtuslikku kõlapinda ja meie kooli lugu on jõudnud paljude inimesteni. Eelkõige on see

teekond aga toonud esile kõige olulisema – meie ühtsuse ja kokkuhoidmise. See kogemus kinnitas taas seda, mida sisimas juba teadsime: Kaarli Kool ei ole lihtsalt koolimaja või koht õppimiseks, vaid elav ja üksteist toetav kogukond.

Konkursi žürii andis meie koolile äärmiselt sooja ja sisuka tagasiside, mis innustab meid samal kursil jätkama. Toome siinkohal välja mõned nopped žürii hinnangust:

- Žürii hinnangul on eneseanalüüs tugev ning pea iga aspekt on kooskõlas hindamiskriteeriumitega.
- „Olete kahtlemata suureks eeskujuks ja inspiratsiooniks. Teie koolist kumab koostöö kogukonna ja sidusrühmadega ning uuenduslikkus.“
- „Analüüsist joonistub selgelt välja väärtuspõhine kool. Põhjalikult on kirjeldatud nii haridusuuendusi (mentorlus, kogemusõpe) kui ka mitmekesiseid kiusuennetus- ja heaolutegevusi ning nendel tegevustel on andmetega tõestatav mõju.“
- „Kooli tutvustav video on lihtne, kuid tabav ning kannab konkursi ideed terviklikult edasi. Videos kõlavad otse õpilaste sõnumitena olulised ja kõnetavad punktid.“

Žürii tänas meid südamega tehtud töö eest ja märkis, et nad ootavad põnevusega meie eduloo järgmisi peatükke.

Aitäh, kogu meie armas koolipere! Aitäh, et olete olnud osa sellest teekonnast ja teete Kaarli Koolist just sellise koha, nagu see on.

Signe Aus

LOOVAD LOOVTÖÖD

8.klassi õpilaste kevade juurde kuulub igal aastal üks eriline sündmus: loovtööde kaitsmine. Sündmus ise võib küll korduda aastast aastasse, kuid iga kord on see omanäoline ja eriilmeline. Just seepärast kannabki see töö nime „loovtöö“, õpilaste loovusel ei näi olevat piire. Rõõmustav on tõdeda, et noored suudavad ikka ja jälle üllatada nii põnevate, seni käsitlemata teemadega kui ka tuttavatele teemadele täiesti uue vaatenurga andmisega.

Enne kui heita pilk selle aasta töödele, väärivad esiletõmmist ka loovtööde esitlused. Märksõnadeks olid väga hästi ette valmistatud slaidid, julged ja selged ettekanded ning sisukad vastused küsimustele. Kõik see näitas õpilaste põhjalikku ettevalmistust ja enesekindlust. Tekib küsimus, kas siit saab enam veel paremaks minna?

Loovtööde komisjonis on alati põnev olla, sest töid lugedes saab hulgaliselt uusi teadmisi väga erinevatest valdkondadest. Seekordsed tööd tutvustasid näiteks pop-up-kohviku kultuuri, bioaktiivse akvaariumi ökosüsteemi kujundamist, mööbli ja toa renoveerimist, Victoria ajastust inspireeritud lambivarju loomist ning ilukirjandusliku teose kirjutamist oma esivanematest. Samuti korraldati jalgpalliturniir ja tennise tund, kasvatati taimi seemnest toidulauani, tutvustati Crohni tõbe isikliku kogemuse kaudu, käsitleti psühholoogiateemasid plakatite abil, valmistati termomeeter, uuriti arheoloogilist leidu, loodi elektroonilist muusikat jne.

Kõigi tööde puhul oli tunda, et teemad läksid õpilastele päriselt korda. Ka juhendajate tagasiside oli väga positiivne, kohtuti regulaarselt ning koostöö sujus hästi. Mitme töö puhul tõdes komisjon, et teemast võiks tulevikus välja kasvada juba põhjalikum uurimistöö.

Loovtööd kinnitasid veel kord, et meie noortega on kõik hästi: nad on loovad, oskavad iseseisvalt mõelda, märgata elus huvitavaid vaatenurki ning neist ka teistele innustavalt rääkida. Just selle teadmise ootame põnevusega, mida toob järgmine aasta.

Helen Treier

2025. aasta kevadel kaitsstud uurimis- ja praktilised tööd ning õpilasifirmad

Thereese Saar	Fotograafia näituse loomine ja selle telgitagused
Patric Luca Uusjärv	Bassikõlari ehitamine
Oscar Orusalu	Green woodworking meetodil taburet „Sahin“ valmistamine
Kertu Tuik	6. klassi loodusõpetuse õuesõppe tunni korraldamine ja läbiviimine Pääsküla rabas
Hanna Maria Arunurm	Pärimusliku viiulipala loomine
Marten Tukk	Sõjaline kamuflaaž, selle muutumine ajas ning muutust mõjutavad tegurid
Andreas Türkson	Sisesauna ehitus
Hans Johannes Rannala	Rattaga Kaarli Kooli liikumise tingimused
Mario Marcinkevicz	Baarikapi/laua 3D joonestamine ja ehitamine
Enrico Zirnask	Veebirakenduse "Recall flow" arendus
Iti Helin Vahur	Suguvõsauurimus ühe suguvõsa haru näitel
Holger Lepik	Kristliku noortelaagri korraldamine aastal 2025
Morris Kepp	Elukeskkonna ja -kvaliteedi muutus ajas (II Maailmasõjast tänapäevani) Ida- ja Lääne-Saksamaa näitel

Nele Kuusk	Naiste riietumisstiili mõjutajad ajas ja tänapäeval: uurimus Kaarli Kooli eri vanuserühmades
Olesja Kublinskaja	Kiriku roll EELK Mustamäe Maarja Magdaleena koguduse liikmete igapäevaelus
Mia Maria Talvik	Minimalistlikus stiilis kleidi konstrueerimine ja õmblemine individuaalsete lõigete järgi
Eemeli Kuokkanen	Lennunduse turvalisus viimase saja aasta jooksul ja aviofoobia püsivus
Dea Pöder	E-sigareti roll Eesti alaealiste seas kolme kooli põhjal
Madli Ann Arroसार, Marjeta Raid, Heliis Marii Raun, Andra-Silvia Möldre	Õpilasfirma Totepost - sõnumiga kangast kotid
Mia-Teele Raid, Arabella Väik, Simona Tasane	Õpilasfirma Grace - sõnumiga pused

Õpilasuurimuste ja praktiliste tööde temavalikud olid sel õppeaastal mitmekesised ning tõid esile noorte loovuse, ettevõtlikkuse ja sügavama huvi neid kõnetavate valdkondade vastu. Esiletõstmist vääriksid mitmed praktilised tööd. Siinkirjutaja toob välja mõned neist.

Üks töö keskendus pärimusliku viulipala loomise protsessile. Õpilane uuris Kuusalu kihelkonna tuntud viuldajaid Gustav Lindströmi ja Kristov Niiholmi ning nende loomingut. Kuuldust inspiratsiooni saades lõi ta kaks uut muusikapala „Hanna reilender“ ja „Hanna labajalg“, ühendades traditsioonilise pärimuse isikliku loovusega.

Või praktilise töö idee, mis viis õpilase *Green Woodworkingu* maailma – tegemist on traditsioonilise puutöömeetodiga, kus kasutatakse toorest puitu. Selle töö raames õppis õpilane uusi oskusi ning valmistas käsitsi tabureti „Sahin“.

Samuti oli tähelepanuväärne minimalistlikus stiilis kleidi loomine. Õpilane astus selles töös esimesed sammud moelooja, konstrueerija ja õmblejana, läbides juhendaja käe all praktilise õppeprotsessi. Tööprotsess andis talle väärtusliku kogemuse ning tulemuseks oli läbimõeldud ja esteetiliselt puhas rõivaese.

Mia Maria Talvik kaitsmisel

Sel aastal tegutses koolis koguni kaks õpilasfirmat. Ettevõtlikkust ja keskkonnateadlikkust peegeldas õpilasfirma ÕF Totepost, kelle eesmärgiks oli luua riidest kotte, mis on keskkonnasõbralikud, korduvkasutatavad ja stiilsed. Nende tegevus pakkus lahendust kahele olulisele probleemile: ühelt poolt ühekordsete kilekottide liigne kasutamine ja sellest tulenev keskkonnareostus ning teiselt poolt vähesed võimalused väljendada oma isikupära igapäevaste esemete kaudu. Õpilasfirma toodetud disainiga riidest kotid on korduvkasutatavad ning annavad tarbijale võimaluse väljendada oma stiili, kandes samal ajal positiivset sõnumit.

ÕF Totepost kevadlaadal

Õpilasfirma Grace on heaks näiteks õpilaste algatusvõimest ja väärtuspõhisest ettevõtluusest. Ettevõtte idee sündis noorte endi soovist kanda omanäolisi pused, mida Eesti turul varem ei pakutud. Grace'i põhifookuses on minimalistliku disainiga pused, millele on lisatud kristlikke sõnumeid ja sümboliteid. Samas on need kujundatud universaalselt mõistetavaks, võimaldades ka mitteusklikel kandjatel leida neis isiklik tähendus. Toodete hulka kuuluvad nii kapuutsiga kui ka ilma kapuutsita pused, millest osa on loodud taaskasutusmaterjalidest ning kohandatud vastama ka koolivormi nõuetele. Nii ühendab ÕF Grace edukalt moe, keskkonnateadlikkuse ja sisulise sõnumi, pakkudes noortele võimalust väljendada oma väärtusi igapäevase riietuse kaudu.

Mõlemad firmad said mitmeid väärtuslikke kogemusi, oskusi ja teadmisi, mida edaspidistes tegemistes kindlasti kasutada, väärtuslikumad neist on meeskonnatöö oskus ning ajaplaneerimine.

Õpilasuuringud tõid Kaarli Kooli uurimistööde maastikule samuti mitmeid uusi ja ühiskondlikult olulisi teemasid. Üks uurimus käsitles e-sigareti rolli Eesti alaealiste seas, tuginedes kolme kooli õpilastele. Tulemused ei üllatanud, kuid samas olid väga murettekitavad: enam kui pooled vastanutest olid vähemalt korra proovinud e-sigaretti ning 81% neist tegid seda esmakordselt vanuses 12–15 eluaastat. Leidus ka vastajaid, kes olid e-sigaretti proovinud juba 10-aastaselt. Uurimus tõi esile ka e-sigarettide kättesaadavuse – neid soetatakse diileritelt või hangivad neid täisealised tuttavad. Märkimisväärne on ka fakt, et mõned vastanutest olid ise vahendajate rollis. Veipimise põhjustena toodi välja sõltuvus, kaaslaste surve, soov kuuluda gruppi ning vajadus näida „lahe“. Samas olid noored üldiselt teadlikud veipimisega seotud terviseriskidest. Töö käsitles ka EVALI-nimelist haigust – tegemist on e-sigarettide kasutamisega seotud uue kopsuhaigusega, mis rõhutab probleemi tõsidust.

Morris Kepp kaitsmisel

Huvitava ja isikliku lähenemisega töö oli sugupuu uurimus. Töö eesmärgiks oli täita lünki perekonna ajaloos. Õpilane kasutas mitmekülgseid allikaid – arhiivimaterjale, vestlusi vanaemaga ning perekondlikke mälestusi. Tulemuseks oli väärtuslik ja põhjalik kogumik, millel on suur tähendus nii uurijale endale kui ka tema perekonnale. Kokkuvõttes võib tõdeda, et 2025/2026 õppeaasta tööd peegeldasid sisukat, iseseisvat ja loovat mõtlemist.

Siiri Mikk

MEIE KOGEMUS EESTI LASTEAIAS

Eesti lasteaias veedetud aeg on olnud üks kõige rikastavamaid kogemusi meie senises õppes. Juba esimesest päevast alates võeti meid vastu avatuse, uudishimu ja siira soojusega, mitte ainult laste, vaid ka kogu õpetajate meeskonna poolt. Ei läinud kaua, kuni tundsimme end osana grupist ning see ühtekuuluvustunne kujundas kogu meie siinviibimise.

Mõlemad õpime praegu Saksamaal alushariduse õpetajateks ning praktika Eestis andis meile võimaluse näha, kuidas teine riik läheneb alusharidusele. Kuigi Saksamaal ja Eestis jagatakse paljusid ühiseid väärtusi, nagu lapsest lähtuv õpe, austus ja emotsionaalse turvatunde tähtsus, märkasime ka tähendusrikkaid erinevusi, mis avardasid meie vaatenurka.

Üks esimesi asju, mida märkasime, oli Eesti laste märkimisväärne iseseisvus. Isegi kõige nooremad lapsed riietusid enesekindlalt ise, tõstsid endale toitu ning lahendasid väiksemaid konflikte minimaalse täiskasvanu sekkumisega. See on kooskõlas Eesti haridusfilosoofiaga, mis rõhutab autonoomiat ja eneseregulatsiooni juba varases eas. Ka Saksamaal peetakse iseseisvust oluliseks, kuid siin tundus laste usaldamine veelgi tugevam ja järjepidevam kogu päeva vältel.

Veel üks erinevus, mida märkasime, oli tugev õuesoleku kultuur. Eesti lapsed lähevad õue peaaegu iga ilmaga – vihma, tuule või külmaga. Õues mängimist ei käsitleta valikulise tegevusena, vaid loomuliku osana päevakavast.

Meile meeldis näha, kui enesekindlalt lapsed loodust avastasid, ronisid, tasakaalu harjutasid ja ühiselt mängesid välja mõtlesid. See tuletas meile meelde, kui väärtuslik on lapse arengule struktureerimata õues veedetud aeg, ning inspireeris meid seda mõtteviisi oma tulevases töös rohkem rakendada.

Meile avaldas muljet ka rühma rahulik ja hästi struktureeritud õhkkond. Päevarutiinid olid selged, üleminekud sujuvad ning lapsed näisid täpselt teadvat, mida neilt oodatakse. Samal ajal löid õpetajad sooja ja mängulise keskkonna, kus huumor, loovus ja hoolivus olid alati olemas. See tasakaal struktuuri ja vabaduse vahel on midagi, mille kindlasti endaga kaasa võtame.

Kultuuriliselt oli põnev avastada väikeseid, kuid tähendusrikkaid erinevusi: laulud, tähtpäevade tähistamine ning lasteaiakogukonnas kõneldavad keeled. Eesti mitmekeelne keskkond, eriti eesti, vene, inglise ja saksa keele olemasolu, lisas igapäevastele suhtlustele erilise rikkuse.

Oli inspireeriv näha, kui loomulikult lapsed keelte vahel liiguvad ja kui avatud nad on uute sõnade õppimisele.

Sellest kogemusest võtame endaga kaasa mitte ainult erialased teadmised, vaid ka sügava tänutunde kogetud lahkuse ja avatuse eest. Lapsed õpetasid meile uudishimu, julgust ja rõõmsameelsust. Meeskond näitas meile, milline näeb välja lugupidav koostöö. Ning kogu see kogemus tuletas meile meelde, miks me selle eriala valisime: sest lastega töötamine tähendab õppimist iga päev.

Oleme tänulikud võimaluse eest olla osa sellest lasteaiast, isegi kui vaid lühikeseks ajaks. See kogemus on kujundanud meid nii isiklikult kui ka professionaalselt ning kanname neid mälestusi ja õppetunde endaga kaasa oma tulevases töös õpetajatena.

*Antonia ja Cedrik
Praktikandid Saksamaalt*

ABITURIENTIDE MÕTTEID KOOLI LÕPETAMISEST

Raske on uskuda, et üks nii oluline peatükk meie elus hakkab lõppema. 12. aastat täis õppimist, kasvamist, naeru, eksimusi ja mälestusi on möödunud kiiremini, kui oleks osanud arvata. Täna tunneme korraka nii suurt tänuikkust kui ka väikest kurbust, sest midagi ilusat saab läbi, aga samal ajal algab midagi täiesti uut.

Võime olla kindlad selles, et meie teekond ei oleks saanud sujuda nii hästi ja rõõmsalt, ilma meie õpetajateta. Nemed olid just need, kes võtsid meid soojade kätega vastu ja aitasid meil tunda end hoituna. Kindlasti ei saa me mainimata jätta meie imelist klassi. Tänu nendele saame me siit lahkudes öelda, et saime endale sõbrad, kes ei unune kunagi.

Oleme ühtselt nende kolme aasta jooksul nii nalja saanud kui ka tõsiselt arenenud. Meie klass muutus kiirelt ühtseks ning saime kiirelt oma olekuga ühele joonele. Sellises klassis viibimine tundide ajal tähendas, et olime hommikul kõik üpris väsinud kuid lõunaks olime nii energiat täis, et võis olla pisut keeruline meid taltsutada.

Oleme klassiga läbinud toredaid väljakutseid nagu Kõlakastil esinemised kui ka pisut keerulisemaid nagu oli riigikaitselaager. Kolme aasta vältel õppisime tundma üksteist kui ka iseendeid. Kaarli Kool on koht leidsime endale uue pere ning tänu sellele tuleb see kõige raskeim "head aega", mida oleme pidanud ütleva.

Kõik see, mis jääb nüüd selja taha, on väärt mäletamist ja meenutamist. Samas ei tähenda II lennu lõpetamine seda, et peame lahkuma siit ja mitte kunagi tagasi tulema, vaid me teame, et nüüd on meil koht kuhu tagasi tulla, sest siin on osa meie inimestest.

*Mia-Matilda Oinits
Emma Mia Lett
12.klass*

KAHEKSANDIKUD KEELEÕPPEREISIL SAKSAMAAL BONNIS

5. maist kuni 12. maini viibisid Kaarli Kooli 8 klassi õpilased keeleõppereisil Saksamaal Bonnis. Tegemist oli Kaarli Kooli ja Bonnis asuva Amos-Comenius-Gymnasiumi vahelise õpilasvahetusega, mis sai teoks juba teist kevadet järjest. Koostöö on välja kasvanud Kaarli Kooli soovist pakkuda õpilastele saksa keele õppimisel võimalikult praktilist kogemust. Heade Saksamaa koostööpartnerite toel Riesenkauff Stiftungist on loodud kontakt partnerkooliga, kellega ühist teekonda loodame ka edaspidi jätkata.

Õppereisi keskmes oli saksa keele ja kultuuri kogemine päris keskkonnas. Nädala jooksul said meie õpilased osa Saksa koolielust, osaleti tundides ja ühistöodes, tutvuti Bonniga ning külastati ka Brüsselit, Kölni ja Düsseldorfit. Reis andis õpilastele väärtuslikud kogemused, kuidas õpitud keel hakkab päriselt elama väljaspool tuttavat klassiruumi ja keskkonda, olgu suheldes omaealiste õpilastega, linnatänavail kõndides, poes soovitud ostes või muuseumis uudistades.

Kuna kohapeal elasime Saksa peredes, siis andis just kodune keskkond meie noortele võimaluse kogeda keelt ja kultuuri mitte ainult õppetegevustes, vaid ka otseselt igapäevaelus.

Vastuvõtvad pered olid väga erinevad, kuid meie õpilaste sõnul ühendas neid südamlikkus, külalislahkus ja soov meie noortele oma maad ja kultuuri just koduse elu kaudu rohkem tutvustada. Meie õppepäevade esimene pool möödus enamasti kooli või ühise programmi rütmis, õhtud ja nädalavahetused kujunesid aga perede poolt pakutavas.

Paaril päeval osalesid meie õpilased Amos-Comenius-Gymnasiumis koolitundides. Käidi erinevates tundides, muu hulgas saksa ja ladina keele tundides, ning veedeti vahetunde koos Saksa õpilastega. See kogemus tõi esile ka erinevused Eesti ja Saksa koolikultuuride vahel. Meie õpilastele jäi silma, et Kaarli Koolis on õpilaste ja õpetajate omavaheline suhtlemine palju lähedasem ja isiklikum, näiteks Saksamaal pöörduakse õpetajate poole aga viisakas teie-vormis.

Bonnis osalesime mitmes haridusprogrammis ja tutvusime linna oluliste paikadega. Külastasime Ludwig van Beethoveni majamuuseumi ning Saksamaa ajaloomuuseumi. Ajaloomuuseumi külastusele järgnes selle raamatukogus Eesti ja Saksa õpilaste ühine töötuba, kus vaadeldi lähemalt kahe riigi lähiajalugu. Rühmatööna pandi ajateljele olulisemad sündmused alates teise maailmasõja järgsest ajast kuni tänapäevani. Seejärel tutvustasid õpilased oma valikuid teisele grupile ning ühises arutelus sai mõelda sellele, kuidas erinevad rahvad oma ajalugu mäletavad ja mõtestavad. Bonni südalinnas toimunud miniorienteerumine viis õpilased omakorda erinevatesse paikadesse, mille kohta tuli otsida infot ja vastata küsimustele.

Lisaks Bonnile sõitsime üheks päevaks Brüsselisse Belgias. Teekond läbi Saksamaa ja põgusalt ka läbi Hollandi oli vahelduse mõttes omaette kogemus: palju kiirteid, avaraid maastikke, põlde ja pikki sõidutunde. Kevadine Euroopa näitas end aga juba roheline ja õitsvana, samal ajal kui Eestis oli loodus alles tärkamas. Brüsselis jäi niisama uudistamise aeg meie jaoks küll lühikeseks, kuid jõudsime külastada Euroopa Ajaloo Maja ja Euroopa Parlamenti. Mõlemad käigud aitasid paremini mõista, kuidas on Euroopa ajalugu, riikide omavahelised suhted ja tänapäevane koostöö omavahel seotud.

Väärtuslik kogemus oli seegi, et Euroopa Liit ja Euroopa ajalugu ei ole üksnes õpikuteemad, vaid need on reaalsed paigad, lood ja otsused, mis puudutavad Euroopa kodanikke igapäevaselt ka tänasel päeval.

Meie Saksamaal viibimise aja sisse jäi ka pikk nädalavahetus, mille sisustasid vastuvõtvad pered. Meie noored käisid koos vastuvõtnud peredega kes Kölnis, kes erinevatel matkaradadel, kes spordivõistlustel, kes paikades, kuhu tavapärase klassireisi jooksul tõenäoliselt ei satukski. Just need perede endi kavandatud käigud andsid keeleõppereisile õpilaste jaoks tähendusrikkama mõõtme, sest Saksamaad kogeti veidi erineva nurga alt.

Viimasel päeval enne tagasiteed koju veetsime aega Düsseldorfis. Jahedale ilmale vaatamata oli kõigi jaoks erilisel rõõmus hetk kohtumine Kaarli Kooli saksa keele õpetaja Oksana Suursaarega, kes õpib sellel aastal Düsseldorfis. Taaskohtumine oli südamlik ning õpetaja Oksana jagas noortele soovitusi, kuhu linnas minna ja mida vaadata. Oli tore kogeda, et ka kaugel Saksamaal oli Kaarli Kool meiega omal moel kaasas.

Kokkuvõtvalt läks meie keeleõppereis väga hästi korda! Õpilaste sõnul avardas õppereis nende arusaamist nii saksa keele, kultuuri kui ka klassikaaslaste suhtes. Mida päev edasi, seda loomulikumaks ja julgemaks muutus meie noorte seas ka saksa keele kasutamine. Märgati muuhulgas Saksamaa mitmekultuurset linnaruumi, inimeste viisakust ja tähelepanelikkust, aga ka argiseid erinevusi, näiteks et sakslased armastavad sõita nii metroo kui ka jalgrattaga ning kohati vajas nende toidukultuur harjumist. Meie noored õppisid sedagi, kuidas võõras keskkonnas ja linnaruumis nõ ellu jääda, kuidas saksa keeles ennast väljendada ning teistega suhelda. Lisaks oli meeldejäävaid avastusi, olgu nendeks siis põnevad söögikohad, perega tehtud väljasõidud või võimalus käia Saksamaal sellistes paikades, mida Eestis ei ole.

Oluliseks oli ka ühise reisikogemuse jagamine. Ühine teekond võõrsile lähendas õpilasi üksteisele, kasvatas oskusi teistega arvestada ja suhelda. Nii võib öelda, et õppereisist kujunes lisaks saksa keele praktikale ka kaheksandikke ühendav kogemus!

Amos-Comenius-Gymnasiumi õpilased teevad vastukülas-käigu Eestisse sügisel 2026. Siis on meie kord juba loodud kontakte hoida ja värskendada ning tutvustada tulijatele Kaarli Kooli, Eestit ja Eesti ajalugu. Anname igal juhul endast parima, et sakslaste siinviibimine oleks sama soe ja meeldejääv nagu oli meie kogemus Bonnisis.

Katrin Aksiim ja Kaisa Kirikal

KAARLI KOOLI ÕPILASED TÕID PUUKÄSITÖÖKONKURSILT HULGA AUHINNALISI KOHTI

Kui sportlased, keelehuvilised, laululapsed või geograafia fännid saavad oma oskusi proovile panna ainealastel olümpiaadidel ja võistlustel, siis puukäsitöö- ja/või tehnoloogiaõpetuse õpilastele pakub selleks võimaluse üleriigiline puukäsitöökonkurss, mida korraldab MTÜ Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber. Tänavu osalesid Kaarli Kooli õpilased konkursil eriti võidukalt - osalenute tööd pälvisid 2., 3., 4. ja 5. koha! Seega kõik viis kooli poolt esitatud tööd jõudsid konkursi auhinnalisse esikümnesse.

Meie puutöö- ja tehnoloogiaõpetaja Raul Oberschneider peab selliste konkursside tähtsust väga suureks. Tema sõnul motiveerib hea tulemus õpilasi edasi tegutsema ning suurendab huvi nii ainevaldkonna kui ka käelise tegevuse vastu. Samuti aitavad sellised ettevõtmised hoida elus meie pärandkultuuri ja traditsioonilisi puukäsitöövõtteid.

„Käeline tegevus annab lastele võimaluse kogeda, mida tähendab midagi ise oma kätega luua. Konkursil tohib kasutada ainult käsitööriistu, mis tähendab, et töö nõuab aega, kannatlikkust ja harjutamist. Selle käigus areneb ka vilumus ning oskus materjali tunnetada,“ ütleb Raul. Tema hinnangul võiks Eestis olla rohkem tehnoloogiavaldkonna konkursse. Lisaks traditsioonilistele puukäsitöökonkursile võiks toimuda ka laiem üleriigiline tehnoloogiakonkurss, kus käsitletakse muuhulgas ka kaasaegseid tehnoloogiaid ja erinevaid materjale. Õpilased töötasid erinevate puiduliikidega, sealhulgas tamme, kirsi-, õuna- ja kasepuuga. See võimaldas tutvuda materjalide erinevate omadustega ning kogeda, kuidas mõjutab puidu valik tööprotsessi ja lõpptulemust. Õpetaja rõhutab, et käsitööriistade kasutamine on tema õpetamises teadlik valik. „Maailm liigub niikuinii järjest enam mehhaniseerimise ja elektroonika suunas. Kaasaegseid tehnoloogiaid kohtavad õpilased edaspidi veel palju. Traditsiooniliste töövõtete ja pärandkultuuriga puututakse aga kokku märksa vähem, kuigi nende säilitamine on meie kultuuri jaoks väga oluline.“ Lisaks kultuuripärandi hoidmisele näeb ta käsitöös ka laiemat väärtust. Pikaajaline keskendumine, kannatlikkus ja sihikindlus toetavad nii vaimset kui ka füüsilist arengut. Samuti õpitakse toime tulema ebaõnnestumistega. Mõni töö läks valmistamise käigus katki ning tuli uuesti alustada.

Õpetaja Raul koos Jasperi, Gustavi ja Jakobiga

Käesolevaks konkursiks hakati valmistuma jaanuarist alates ning võistlustööd tuli esitada märtsis. Konkursi teemaks oli traditsiooniline tervikpuidust kulp. Enne praktilise tööga alustamist uurisid õpilased kulpide ajalugu, kuju ja ergonoomikat, et mõista eseme otstarvet ja kujunemislugu. Konkursi žürii sõnul peitus Kaarli Kooli õpilaste tänavune edu eelkõige tööde isikupärasuses. Tööd ei olnud juhendaja nägu, vaid peegeldasid iga õpilase enda ideid ja käekirja. Rauli jaoks on oluline ka ühise meeskonnatunde loomine. Kui õpilased valmistuvad koos, toetavad üksteist ning esindavad ühiselt oma kooli, sünnib midagi enam kui lihtsalt võistlustöö. Ka õpetaja osaleb võimalusel ise konkurssidel oma töödega, et näidata õpilastele eeskuju.

Konkursi žüriisse kuulus Eesti puutöövaldkonna absoluutne paremik. Kõik auhinnatud tööd loovutati muuseumile, et need jääksid osaks Eesti käsitööpärandist. Iga auhinnalise töö autor sai tunnustuseks ka 50-eurose preemia. Eriliseks teeb saavutuse seegi, et konkursi võidutöö (1. koht) valmis samuti Rauli juhendamisel, seekord aga Lääneranna Gümnaasiumi õpilase käe all. Sügisel on korraldajatel plaanis konkursile laekunud tööd luua rändnäitus, mis ehk jõuab ka meie kooli seintele.

Konkursil osalenud õpilased jäid kogemusega väga rahule. Eriti rõõmustas neid teadmine, et just Kaarli Kooli tööd osutusid koolide arvestuses parimateks. See andis palju motivatsiooni ning juba uuriti, milline saab olema järgmise aasta konkursiteema.

Üleskutse: Meie ühine eesmärk on luua puhas, kaasaegne ja õppetegevust soodustav puutöö- ja tehnoloogiaklass, kus lapsed saavad õppida päris oskusi, avastada oma andeid ja teha seda tänapäevastele ootustele vastavas klassis. Selleks on vajalik puutöö- ja tehnoloogiaklassi uuendamine ja kaasaegse kohtväljatõmbe rajamine, mis aitaks eemaldada tekkinud peentolmu ja hoida õhu puhtama. Projekti maksumuseks on 22 620 eurot.

Sinu annetus on märk hoolimisest ja aitab meil eesmärgile lähemale jõuda. [Kliki siin, et leida rohkem infot puutööklassi kohta!](#)

Triin Katariina Kuusk

LOODUSKASVATUSE PÄEVAD

HEATEGEVUS SELLEL ÕPPEAASTAL

Sellel õppeaastal on toimunud mitmeid koolikogukonda ühendavaid üritusi: Kõlakast, kooli sünnipäevakontsert ja -laul, kevadkontsert ja -laul ning jõuluaegsed kontserdi-kohvikud. Kena Kraami letil on olnud müügil laste, lapsevanemate ja õpetajate valmistatud käsitöö ning tervislikud näksid.

Erinevates ettevõtmistes kaasalöömine ja ühine mõttetöö on midagi enam kui lihtsalt osalemine, see on ühise panustamise sümbol ning võimalus anda oma osa Kaarli Kooli heaks.

Sel aastal oleme üritustelt saadud tulu suunanud õpetajate arengufondi toetuseks. Õpetajatele on juba toimunud mitmeid koolitusi ning kevadel on plaanis nendega jätkata.

Suur ja siiras tänu kõigile, kes on kooli tegemistes kaasa löönud. Tänu ühisele panusele oleme saanud nautida toredaid elamusi ning aidata kaasa kooli arengule mitmes valdkonnas.

Esimesel poolaastal kogunes kooli heategevuslikest tegevustest (sünnipäevalaul, kontserdikohvikud, Kena Kraam) kokku 9294,16 eurot, teisel poolaastal kevadlaada müügitulu ning oksjon 4577,5 eurot.

Helen Treier

SEPTEMBRIS AVATAKSE KAARLI KOOLIS INGLISKEELNE KODUÕPPEHARU

Koostöös Ülemiste Citys asuva rahvusvahelise ettevõttega Unicorn Machine avame uue õppeaasta alguses ingliskeelse koduõppeharu.

Esimesel õppeaastal alustame tööd vaid kaheksa õpilasega, kelle vanemad selles ettevõttes töötavad, kuid edaspidi soovime pakkuda sisseastumis-võimalust ka väljastpoolt tulijatele. Õpilased saavad töötada Eesti õppekavaga ühildatud Cambridge'i sertifikaadiga õppekava alusel. Õppetöös on neile läbi videotundide abiks kvalifitseeritud õpetajad Inglismaalt. Samuti saavad õpilased mitu korda nädalas omavahel kokku, et koos sportida, musitseerida ja tehnoloogiat õppida. Üheks suureks eesmärgiks on neile ka eesti keele omandamine, et nende edasiõppimisvõimalused Eestis oleksid avarad.

Maarja Kruusmets

MITTE BALL, VAID FÊTE

Sel aastal otsustasime koos oma vabra neljaliikmelise tiimiga, et traditsiooniline kooliball saab väikese värskenduskuuri ja nii sündiski fête. Jah, kõlab peenelt.

Fête leidis aset Rotermanni kvartalis PoCo Lab-i ruumides, kus meid ümbritses popkunsti näitus. Muusikalist elamust

pakkusid Jasmiin, Saara ja Rasmus, kes oma väikse, kuid andeka koosseisuga lõpetajatele esinemise ette olid valmistanud. Õhtu jooksul astus lavale ka bänd MIStrio. Eriti soe tunne oli näha, kuidas kitarril mängis meie enda kooli endine õpilane. Oli hetki, kus saalis tekkis selline mõnus „ahh“-moment, see, kus kõik korraks vaiksemaks jäävad ja mõtlevad, et jah, see ongi see hetk, mida mäletada.

Õhtut juhtis seninägemata paar: särav 11. klassi õpilane Marjeta ning alati sõnaosav kirjanduse õpetaja Tiina. Duo, mida keegi ei teadnud, et vajame, aga mis töötas paremini kui hästi. Baaris hoolitsesid hea tuju ja värskenduse eest Hugo ja Samuel, kes näitasid üles nii professionaalsust kui ka loovust (menüüd ei kommenteeri, kuid võime öelda, et joogid kadusid klaasidest kiiresti). Siis kui tundus, et muusika ei saa enam paremaks minna, võttis juhtimise üle DJ-puldi taga meie oma 9. klassi õpilane Otto. Kui keegi küsib, kas noortes on tulevikku, siis vastus on jah ning see tulevik paneb ka õpetajad tantsima.

Õhtu jooksul jõudsime teha kõike olulist: mängida inimbingot (mis paljastas nii mõnegi ootamatu detaili koolikaaslastest), tantsida (rohkem kui plaanis), vestelda (nii valjusti kui DJ lubas) ja veeta koos kvaliteetaega.

Kokkuvõttes võib öelda, et meie väike nimemuutus „ballist“ „fête'ks“ muutis kogu meeleolu ja atmosfääri. Kui keegi veel kahtleb, kas selline formaat töötab, siis vastus on lihtne: töötab küll ja kuidas veel. Suur aitäh kõigile, kes aitasid sellele õhtu ellu viia ja eriti meie lõpetajatele – see pidu oli teile!

Marge Lige

MILLEKS MEILE (TEHIS)ARU?

Kirjatükk on pärit president Alar Karise ellukutsutud mõttetalgutelt, kus meie 11. klassi õpilane Dea Pöder mõtiskleb teemal: „Milleks meile (tehis)aru?“

„Nagu nimigi ütleb, on tehisaru tehislik; see on tarkvara süsteem, mis imiteerib inim mõtlemist. Olles levinud massidesse ning saanud populaarseks abimeheks igapäevaelus, on see sujuvalt muutunud ka osaks tänapäevases ühiskonnast: selle eemaldamine inimeste eludest tunduks paljudele samm tagasi kiviaega. Kuid kas tehislik mõistus, mis on pelgalt kerge vari inimese ajast, on meile vajalik?“

Juba 1883. aastal kirjutas saksa filosoof Friedrich Nietzsche üliinimesest, olendist, kes ületab vaimsed piirid, loob iseenda reeglid ja ei allu Jumalale. Et inimene on sild loomade ning üliinimese vahel. Võimalik, et ta ei pidanudki silmas füüsilist olendit, vaid väga kõrgelt arenenud mõistust, midagi, mis teab kõike. Pea kakssada aastat hiljem on inimkond sellele lähenemas - me oleme loonud AI. Nähtuse, mille IQ-d ülesannete lahendamisel ei ole võimalik inim mõistusega võrrelda väga lihtsal põhjusel: see pole inimene. Nooremale põlvkonnale on see jätnud petliku efekti üldjuhul eksimatust kõiketeadjust, kes oskab vastata pea igale küsimusele. Sellisest pimesi usaldamisest õpilaste seas on välja kujunenud ka stereotüüpne suhtumine: mida meie ei tea, teab kindlalt Chat.

Tehisintellekti kasulikkus õppimisel balansseerib edasiviivuse ja taandarengu piirimail. Kasutades seda harjutuste loomiseks, iseenese testimiseks või andmete analüüsiks, tegutsetakse enda arendamise ning aja kokkuhoiu sihis. Lastes aga genereerida vastused kodutöödele ja kirjutada valmis terved tekstid, ei toimu arengut, mis on õppimise eesmärgiks. Nii ei omanda õpilane eluks vajalikke oskusi nagu kriitiline mõtlemine, infootsing ja selle analüüs ning eelkõige loovuse kasutamine.

Inimene orjab mugavust ning pole harv kui essee mitmetunnise kirjutamise asemel valitakse viiminutiline versioon, kus tekstirobot koostab vastava teksti paari minutiga ja grammatiliselt korrektse sisuga. Kuid selle eelmainitud pimesi usaldamisest võib tõepärasus minna kalliks maksma, sest erinevate tarkvarade tasuta versioonid satuvad raskustesse tõlkimatute sõnadega. Nõnda näiteks saab puruvanast nii rahvajuttude müütiline tegelane, väga vana inimese üldnimetus kui ka puidutööstuse tähtis kaasprodukt, kuid mitte putukas. Loodusteaduses vähem pädev noor ei oska midagi kahtlustada ning võib terve oma elu elada tõe teada saamata.

Analüütikute sõnul on tehisaru tulnud selleks, et jääda. AI laialdane kasutamine igapäevaelus tingib selle järjest kasvavat populaarsust. Kuid pikemas perspektiivis võib sellest sõltumist pidada taandarenemiseks. Tehisintellekti otsingumootor baseerub eelkõige aktuaalsetele teemadele ning vastuste tõepärasust mitte kontrollides tekib paradoks: kui me kopeerime tehisaru, mis on loodud jäljendama inimaru, siis mis saab lõpuks meie tegelikust mõistusest? Tehisintellektiga üles

kasvanud noored on need, kes maailma edasi viivad ja kui tegelik tõde jääb raamaturiilitele tolmu koguma, siis kas homo sapiens'ist võib tulevikus saada hoopis homo artificialis sapiens - tehnikult tark inimene?"

Dea Pöder

**KAARLI
SUVELAAGER**

„Ajavärv: rännak eilsest homsesse“

Pilistvere
Registreerimine:
kuni 20. juuni
Osalustasu: 175€

**4.-8.
AUGUST
2026**

Registreeri:
info@kaarlikool.ee

Tegevused:

- Õuemängud
- Võistlused ja mõistatused
- Ujumine
- Strateegilised grupitööd
- Lõkkeõhtu jpm

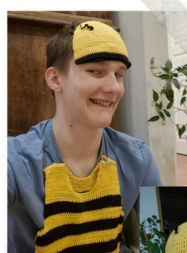
9.KLASS HELISTAS VIIMAST KOOLIKELLA

Kaarli Kooli 9. klass esines 25. mail erinevatest telesaadetest kokkupandud sketšidega, kus demonstreeriti oma huumorimeelt, näitlemisoskust ja julgust. Sketšides esines nii Tujurikkuja, Kreisiraadio kui Terevisioonist inspireeritud lõike. Nagu juba aastaid traditsioon on olnud, siis 8. klass oli ettevalmistanud igale põhikooli lõpetajale midagi sisukat ja toredate, mida tema kohta välja tuua.

Sümboolne kellahelistamine võttis hästi kokku ühise hommikupooliku koos ülejäänud kooliperega, kust siirduti veel viimast korda oma lemmikõpetaja tundi ning hiljem ka kringlit sööma. 5. põhikooli lennu esimene õpetaja Gerle leidis sahtlipõhjast ka „ajakapslid“, mida nüüd juba noorteks sirgunud õpilastele mälestuseks kinkida. Ajakapsel peitis endas mälestust ühest isadepäevast, milline ilm tol päeval oli ning mida lapsed oma lemmikasjadeks pidasid.

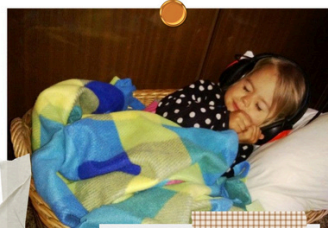
Mõned nädalad on koolimajas olnud avatud näitus „Põnnina ja nüüd“, kus noored taaslavastasid oma lapsepõlve fotosid.

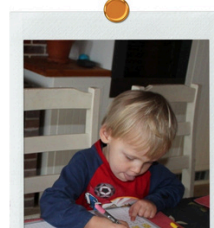
Andreas

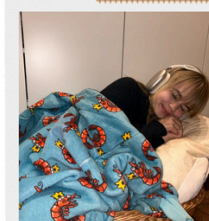
Tuule Teele

Laura

Jakob

Veel enne lõpuaktust minnakse üheskoos kogu klassiga Rooma lõpureisile, kus õpetaja Jaak Aus põhjaliku giidituuri teeb, kuid kus ka ühiselt veel mõnusat aega plaanitakse veeta. Head reisi kõrget lendu meie põhikooli lõpuklassile!

Marge Lige

NATO-EU ROUNDTABLE 2026 KONVERENTSIPÄEV

17. aprillil toimus Eesti NATO Ühingu korraldatud üritus, millest võtsid osa diplomaadid, poliitikute esindajad, erinevate valdkondade eksperdid ning ka viis Kaarli Kooli gümnasisti. Gümnasistide ülesandeks oli intervjueerida üritusel osalenud külalisi ning koguda nende mõtteid ja arvamusi noortele huvi pakkunud teemadel. Üritus pakkus

noortele väärtusliku võimaluse suhelda kogenud spetsialistidega ning saada ülevaade spetsialistide arvamustest.

KALLE KÕLLI (kolonelleitnant)

Millised on tänapäeva suurimad julgeolekuohud Eestis?

Väga hea küsimus. Tänapäeval on populaarne vastata, et suures plaanis ei ole midagi muutunud. Jätkuvalt peame mõtlema siseturvalisusele ning arvestama sellega, et meie naaber idapiiri taga ei ole oma plaanides meie suhtes sõbralik. Seetõttu tuleb julgeolekusse suhtuda tõsiselt ja järjepidevalt.

Mis on kõige valem arusaam riigikaitsest või julgeolekust inimesel, kes sellega igapäevaselt kokku ei puutu?

Võib-olla see, et meedia tekitab paanikat ning jääb mulje, nagu Venemaa oleks kohe-kohe ründamas ja peatselt tekiks näiteks Narva Vabariik. Selliseid stsenaariume ei ole põhjust praegu tõenäoliseks pidada, kuid samal ajal peame olema valmis väga erinevateks arenguteks. Julgeoleku tagamise alus ongi valmisolek erinevateks olukordadeks.

2007. aastal toimusid Eestis küberrünnakud. Sellest on möödunud peaaegu 19 aastat. Kuidas on Eesti selle ajaga küberturvalisuses arenenud?

Eesti on arenenud väga hästi, kuid kahjuks on ka küberrünnakud selle aja jooksul märkimisväärselt edasi arenenud. Tegemist on pideva võidujooksuga ründajate ja kaitsjate vahel ning raske on öelda, kummal poolel parasjagu initsiatiiv on. On inimesi ja organisatsioone, kelle eesmärk on mõjutada toimivaid riike. Eesti sõltub aga väga tugevalt toimivast digiriigist – suur osa meie teenustest põhineb digitaalsetel lahendustel. Seetõttu mõjutavad küberohud meid eriti palju.

Samas pöörame küberturvalisusele väga suurt tähelepanu nii riiklikul kui ka NATO tasandil. Eestis tegutseb NATO küberkaitsekeskus, kus töötatakse välja erinevaid lahendusi küberjulgeoleku tugevdamiseks. Seetõttu võib öelda, et kuigi ohud on kasvanud, on kasvanud ka meie võimekus neile vastu seista.

DESIREE MUMM (riigikogu esimehe abi, vabatahtlik Eesti NATO ühingus)

Kuidas selgitaksite noorele inimesele NATO olulisust?

See on väga suur küsimus. NATO olulisus seisneb eelkõige kollektiivkaitses, mis põhineb konkreetsetel sõjalistel kokkulepetel. Väga palju räägitakse NATO artiklist 5, mille kohaselt käsitletakse rünnakut ühe liikmesriigi vastu rünnakuna kõigi liikmesriikide vastu. See tähendab, et liitlased tulevad ühiselt appi oma territooriumi kaitsma.

Tegelikult on NATO kõige olulisem strateegiline väärtus aga see, et kuigi tegemist on sõjalise organisatsiooniga, kaitseb ta demokraatlikel põhimõtetel ja reeglitel põhinevat maailmakorda ning selle riikide esindajaid. Tänapäeva maailmas ei ole üksikutel riikidel võimalik selliseid väärtusi üksi kaitsta. Seetõttu tuleb seda teha ühiselt ning NATO pakub selleks väga konkreetse ja toimiva koostöövõrgustiku.

NATO tugevus seisnebki selles, et koos ollakse tugevamad. Kui peaksin välja tooma ühe kõige olulisema asja, siis oleks see just nimelt kollektiivne tugevus.

Miks peaks noor valimas käima?

Noor peaks valimas käima sellepärast, et demokraatia püsimine eeldab pidevat panustamist. Noored on inimesed, kes kujundavad meie tulevikku, ning kui nad valimistel ei osale, siis jääb neil võimalus mõjutada ühiskonna arengut kasutamata.

Viimasel ajal on palju räägitud sellest, et osa noori, eriti noormehi, liigub maailmavaatelistel konservatiivsemate ja mõnel juhul ka radikaalsemate seisukohtade poole. Sotsiaalmeedias võib näha soovi taastada hoiakuid, mis olid levinud näiteks 1950.–1960. aastatel. Naisena selles valdkonnas tegutsedes märkan, et teatud šovinistlikud vaated kõlavad avalikes aruteludes endiselt läbi.

Ajalugu on meile näidanud, et sellised arengud ei vii ühiskonda edasi ega suurenda inimeste turvatunnet. Selle vältimiseks peavadki noored ühiskondlikus elus aktiivselt osalema, sealhulgas valimistel.

Noortega suheldes olen sageli kuulnud muret: „Ma ei oska valida“ või „Ma ei tea, kelle poolt hääletada“. See on täiesti mõistetav. Tegelikult ei pruugi olla ühtegi erakonda, mille seisukohtadega inimene sajabrotsendiliselt nõustub. Pigem tasub enda jaoks välja valida mõned kõige olulisemad teemad ning hinnata erakondi nende põhjal.

Minu jaoks on kõige olulisemad välis- ja julgeolekupoliitika küsimused. Valimistel püüan leida erakonda, kes aitab kõige paremini tagada Eesti iseseisvuse, suveräänsuse ning meie tugeva seotuse rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Oluline on ka ennast harida. Näiteks tasub uurida, kuidas toimivad Euroopa Liit ja selle institutsioonid, millised on nende rollid ning kuidas need mõjutavad meie igapäevaelu. Teadlikkus aitab teha kaalutletud otsuseid ning see on demokraatias väga oluline.

Riigikogu liikmeks saab kandideerida alates 21. eluaastast, kuid valida saab alates 18. eluaastast. Kas seda vanusepiiri peaks langetama?

See on huvitav küsimus. Lisaks Riigikogu valimistele on meil kohalike omavalitsuste valimised, kus valimisõigus anti juba 16-aastastele. Kohalikul tasandil näen ma noortel väga suurt rolli ning seal õigustab madalam vanusepiir end minu hinnangul hästi.

Kohalikes küsimustes räägime kogukonna arengust, avalikust ruumist, vaba aja veetmise võimalustest ja paljudest teistest teemadest, milles noortel on oluline sõnaõigus. Riigikogu tasandil lisanduvad aga keerulisemad küsimused, nagu julgeoleku-, välis- ja majanduspoliitika.

Kas Riigikogu valimistel peaks vanusepiiri langetama või mitte, sellele ma ühest vastust ei annaks. Mul puudub täna piisav ülevaade sellest, kui hästi on noored nende teemadega kursis ning kui valmis nad selliste otsuste tegemiseks on.

Samas ei usu ma, et vanus üksi määrab inimese valmisoleku poliitikas osalemiseks. Mõni inimene võib olla väga noorelt küps ja teadlik, samas kui mõnel vanemal inimesel võivad vajalikud teadmised või oskused puududa. Poliitikas on määravamad isikuomadused, teadmised, analüüsivõime ning oskus hinnata erinevaid riske ja olukordi.

Seetõttu ei julgeks ma öelda, et olemas on üks kindel vanus, millest alates inimene on poliitikaks valmis. See sõltub suuresti konkreetsest inimesest

ANETT NUMA (küberturvalisuse ja IT-hariduse asejuht)
Mis on üks oht, mida avalikkus alahindab, ja miks on see tegelikult nii ohtlik?

Kõige suurem oht on inimfaktor, millest räägitakse tegelikult liiga vähe. Sageli arvatakse, et küberohud on üksnes tehnilised ning saavad alguse arvutitest või tehnoloogiast. Tegelikuses on aga ligikaudu 90 protsenti edukatest küberrünnakutest seotud inimfaktoriga.

Suurimad probleemid on nõrgad paroolid ja puudulik küberhügieen. Kui vaatame rünnakuid ettevõtete vastu, kellega me koostööd teeme, siis enamasti on nende taga inimlik eksimus. Inimesed on väsinud, avavad kahtlase lingi või usaldavad kedagi, keda ei peaks usaldama. Tehniline pool moodustab sageli vaid väikese osa probleemist.

Lõppkokkuvõttes on väga paljud küberrünnakud seotud inimeste eksimuste ja tähelepanematusena. See võib tunduda ebameeldiv tõde, kuid praegu on olukord just selline.

2007. aastal toimusid Eestis küberrünnakud. Sellest on möödas peaaegu 19 aastat. Kuidas on Eesti selle ajaga küberturvalisuses arenenud?

Eesti on selle aja jooksul tohutult arenenud. Tegelikult võib öelda, et 2007. aasta oli meie jaoks äratuskell. Olime üles ehitanud väga palju digitaalseid lahendusi, kuid mõistsime, et nende kõrval peab olema ka tugev turvalisus.

Õnneks on Eesti digitaalne infrastruktuur algusest peale rajatud turvalisust silmas pidades. Meie andmevahetuslahendused, identifitseerimissüsteemid ja teised digiteenused kuuluvad maailma kõige turvalisemate hulka. Samas hakkasime just pärast 2007. aastat küberturvalisusse oluliselt rohkem investeerima.

Kui tuua võrdluseks teisi riike, siis näiteks pärast tervishoiusüsteemi vastu suunatud küberrünnakut otsustas Iirimaa osa teenuseid ajutiselt võrguühenduseta viia. Eesti on liikunud vastupidises suunas. Me oleme jätkanud digi-

taliseerimist, toonud juurde uusi teenuseid ning arendanud edasi ka näiteks e-valimisi. Selle eelduseks on olnud pidev investeerimine turvalisse infrastruktuuri.

Oluline on ka see, et küberturvalisus on jõudnud riigikaitseks. Täna on võimalik läbida küberajateenistus, kus noored saavad panustada riigikaitseks just oma tehniliste oskustega. Samuti on küberturvalisuse teadmisi viidud järjest rohkematesse valdkondadesse.

Kõige tähtsam on aga see, et me ei ole lasknud hirmul innovatsiooni pidurdada. Vastupidi – investeerime edasi, kasutame uusi tehnoloogiaid ning püüame muuta süsteeme veelgi turvalisemaks. Sama oluline on inimeste harimine. Hariduse valdkonnas on veel palju teha, et küberturvalisuse teadlikkus ja head harjumused kujuneksid juba koolis.

Kui soovitaksite gümnasistile midagi, mida kooliajal teha või õppida, siis mis see oleks?

Kõige olulisem soovitus on olla kriitilise mõtlemisega. Tänapäeva ühiskonnas liigub tohutul hulgal informatsiooni ning üha raskem on aru saada, mis on tõene ja mis mitte. Tehisintellekti areng ning erinevad mõjutustegevused muudavad selle veel keerulisemaks.

Seetõttu soovitan alati kõigil olla tervislikult skeptilised selle suhtes, mida nad näevad ja kuulevad. Tasub kontrollida allikaid, võrrelda erinevaid seisukohti ning veenduda, et saadud info on usaldusväärne.

Karjäärivalikuna soovitan kindlasti kaaluda ka küberturvalisuse valdkonda. Tegemist on äärmiselt põneva ja kiiresti areneva sektoriga, kus on võimalik anda otsene panus riigi julgeolekusse. Üks hea võimalus on näiteks küberajateenistus, kus saab rakendada oma teadmisi riigikaitstes.

Samuti saab küberteadmistega aidata oma peret, sõpru ja lähedasi. Küberturvalisus ei ole ainult riigi või ettevõtete vastutus, vaid ühine ülesanne. Me kõik saame panustada sellesse, et digikeskkond oleks turvalisem.

Veel üks praktiline soovitus puudutab mobiilirakendusi. Enne rakenduste allalaadimist tasub mõelda, millistele andmetele need ligipääsu küsivad ja milliseid andmeid koguvad. Üks nipp on see, et ärge Hiina äppe endale alla laadige ja kui võimalik siis kustutage esimesel võimalisel endal TikTok on telefonist ära. Need on need äpid kus Hiina riigi luure saab meid täna jalgida ja seda me ei soovi.

Kokkuvõttes soovitan olla uudishimulik, kriitilise meelega ning panustada võimalusel ka ise küberturvalisuse valdkonna arengusse. Nii saame muuta nii enda kui ka kogu ühiskonna digikeskkonna turvalisemaks.

Marjeta Raid